

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Didaktikus Teológia
1.4 Szakterület	Római Katolikus Teológia
1.5 Képzési szint	Mesteri
1.6 Szak / Képesítés	Pasztorális tanácsadás

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		Bioetika					
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			Holló László				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			Holló László				
2.4 Tanulmányi év	2014–2015	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga.	2.7 Tantárgy típusa	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					28
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					10
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	100				
3.8 A félév össz-óraszama	56				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Felsőfokú végzettség
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> Szakmai motiváció és elkötelezettség

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Videoprojektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Videoprojektorral felszerelt terem; internet hozzáférés; könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A bioetika sajátos módszertanának, valamint az élettudományok területén felmerülő sajátos problémáknak az ismerete. • Érzékenység a modern kor eredményei által felvetett problémákra s ezek megoldására az alapvető elvek ismerete, amelyek alapján az emberi élet méltóságának szemlélete kialakítható. • Megbízható információk ismerete a lelkipásztori szolgálat, valamint az iskolai és felnőtt hitoktatás számára a bioetika területén felmerülő erkölcsi kérdésekben.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A bioetika interdiszciplinaritásának ismerete. • Az étellel kapcsolatos elméleteknek, irányelveknek és ajánlásoknak az életre való kivetítésének képessége. • Szociális érzékenység és az életvédelem iránti elkötelezettség.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A hallgatók bevezetése az etikai kérdésfelvetésbe, amely a különböző szaktudományi területeken, elsősorban az emberi étellel kapcsolatban felelős magatartásra hív. • A katolikus egyháznak az életvédelem alapvető definícióival és irányelveivel kapcsolatos álláspontjának megismertetése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A tudatos értékválasztás valamint az erkölcsi normák és az egyetemes emberi és nemzeti értékek tisztelésének kialakítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<i>Bevezetés: A bioetika története és előzménye</i> (Könyvészet: SUSANNE, 15–46; FERENCZ, 11-18)	Interaktív előadás	
Elméleti alapok: Filozófiai és etikai felfogások (Könyvészet: NYÍRI, 6-24; 86–97; SUSANNE, 69-100; FERENCZ, 18–42)	Interaktív előadás	
Elméleti alapok: Az etikus cselekvés metodológiai szabályai (Könyvészet: NYÍRI, 20-38; FERENCZ, 43–66)	Interaktív előadás	
A bioetika alapelvei (Könyvészet: FERENCZ, 67-120; SOMFAI)	Interaktív előadás	
Az emberi élet kezdetének bioetikai kérdései (mesterséges megtermékenyítés, prenatális diagnosztika) (Könyvészet: SUSANNE, 101-114; SOMFAI; FERENCZ, 121–138)	Interaktív előadás	
Az emberi élet kezdetének bioetikai kérdései (a magzat) (Könyvészet: TELEKI, 9-99; JOBBÁGYI, 197-222; SOMFAI; FERENCZ, 139–156)	Interaktív előadás	
Az emberi élet kezdetének bioetikai kérdései (az abortusz) (Könyvészet: HOLLÓ 2006(1) 41-54, HOLLÓ 2006(2) 111-125; SOMFAI; FERENCZ, 139–156)	Interaktív előadás	
Génsebészet és az emberi élet fejlődésének genetikai irányítása (Könyvészet: HOLLÓ 1998, 28-29; SUSANNE, 147-216; SOMFAI)	Interaktív előadás	

Az emberi élet egészségi kríziseinek, a betegségnek bioetikai kérdései (betegség, egészségügy) (Könyvészet: FERENCZ, 157–200)	Interaktív előadás	
Az emberi élet egészségi kríziseinek, a betegségnek bioetikai kérdései (orvos-beteg viszony, orvosi igazmondás, a betegek jogai)	Interaktív előadás	
Az emberi élet végének bioetikai kérdései: a halál kultúrája avagy eutanázia (Könyvészet: FERENCZ, 240–254;)	Interaktív előadás	
Az orvostudományi kutatások etikai problémái (állaton és emberen végzett kísérletek) (Könyvészet: SUSANNE, 217-138; FERENCZ, 255–283;)	Interaktív előadás	
A környezetvédelmi bioetika kérdései (Könyvészet: FERENCZ, 284–297; SUSANNE, 139–170; FERRY)	Interaktív előadás	
Összefoglalás	Interaktív előadás	
<p>Könyvészet</p> <p>Jegyzet</p> <p>§ Ferencz A., <i>A bioetika alapjai</i>, Szent István Társulat, Budapest 2001.</p> <p>§ Balázs Pál, <i>Bioetika</i>, Veszprém 1995.</p> <p>§ Gaizler Gy.–Nyéky K.: <i>Bioetika</i>, Gondolat Kiadói Kör, Budapest 2003;</p> <p>§ Gaizler Gyula, <i>A bioetika alapkérdései</i>. Budapest 1997.</p> <p>§ Gaizler Gyula, <i>Felelős döntés vagy ítélet-végrehajtás</i>. Budapest 1992.</p> <p>§ Gaizler Gyula–Nyéky Kálmán, <i>Bioetika</i>, Budapest 2003.</p> <p>§ Jávör Tibor, <i>A gyógyítás etikája</i>. Budapest 2003.</p> <p>§ Korten, David C., Tökés társaságok viláгурalma, Budapest ⁴1996.</p> <p>§ Kovács József, <i>A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába</i>. 2. jav. kiad. Budapest 1999.</p> <p>§ Nyíri Tamás, <i>Alapvető etika</i>, Budapest 1994.</p> <p>§ Pintér József, <i>Gyógyítás és erkölcs</i>, Budapest 2003.</p> <p>§ Somfai Béla S.J., <i>Bioetika. Vázlatok</i>. Szeged 1995.</p> <p>§ Susanne, Charles (Szerk.), <i>Bioetika. Multidiszciplináris megközelítés</i>, Pécs 1999.</p> <p>§ Szarka Géza–Gárdai Miklós, <i>Általános és egészségügyi etika</i>, Budapest 2003.</p> <p>§ Széll Kálmán, <i>Egészségügyi etika</i>. Pécs 1995.</p> <p>§ Turgonyi Zoltán, <i>Etika</i>. Budapest 2003.</p> <p>§ Varga Andor, <i>Élet és erkölcs. Bioetikai kérdések</i> (Teológiai vázlatok II.), Budapest 1983.</p>		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés. Témák, könyvészet, követelmények bemutatása.	A szemináriumi tevékenység megbeszélése	
Fogamzágátlás etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
A művi abortusz etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
A mesterséges megtermékenyítés etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
A béranyaság etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
Klónozás etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
Génterápia, genetikai manipuláció etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	

Klinikai kutatások az emberen	Tematika interaktív bemutatása	
Szerv- és szövettranszplantáció etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
Az életfenntartó kezelés visszatartása/visszavonása súlyos betegeknél	Tematika interaktív bemutatása	
Pszicho-sebészeti beavatkozások az emberi magatartás befolyásolására	Tematika interaktív bemutatása	
Mesterséges szervek beültetése	Tematika interaktív bemutatása	
Az értelmi fogyatékosok ivartalanítása	Tematika interaktív bemutatása	
Egészségfejlesztés etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
A halál megállapításának etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
Eutanázia etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
Szüksős források igazságos elosztásának etikai kérdései	Tematika interaktív bemutatása	
Környezettudatos gondolkodás	Tematika interaktív bemutatása	
Demográfiai kérdések	Tematika interaktív bemutatása	
Összefoglalás	A szeminárium kiértékelése	

Könyvészet

Nemzetközi dokumentumok

- § Az Orvos-Világszövetség Helsinki deklarációja (World Medical Association Declaration of Helsinki); <http://www.ett.hu/nemzajanl/hny.htm>
- § Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata. 1948. <http://www.freeweb.hu/csendes/kultura/emberijog.html>
- § Nürnbergi Kódex (nürnbergi katonai bíróság 1947, német szöveg: http://www.ipnw-nuernberg.de/aktivitaet2_1.html)
- § Helsinki Deklaráció (Orvos-Világszövetség 1964; <http://www.ett.hu/nemzajanl/hny.htm>)
- § Egyezmény az ember jogainak és méltóságának védelméről, tekintettel a biológia és az orvostudomány alkalmazására: Egyezmény az emberi jogokról és a biomedicináról, (Európa Tanács, Ovideo, 1997. április 4. német szöveg: <http://www.univie.ac.at/medizinrecht/materialien/amtliche.pdf>)

Egyházi dokumentumok

- § A Család Pápai Tanácsa: Demográfiai fejlődésfolyamatok, etikai és pasztorális szempontok (1994. március 25.), Enchiridion Vaticanum 14; Szent István Társulat, Budapest 1999.
- § A Katolikus Egyház Katekizmusa (Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1997; Szent István Társulat, Budapest 2002); <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10>
- § Az Egészségügy Pápai Tanácsa: Az Egészségügyben Dolgozók Chartája, Vatikánváros 1994, 19954; Szent István Társulat, Budapest 1998; www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/hlthwork/documents/rc_pc_hlthwork_doc_19950101_charter_en.html
- § Az Élet kultúrájáért, A Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevele a bioetika néhány kérdéséről, <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10>
- § Codex Iuris Canonici. Az Egyházi Törvénykönyv (1983)
- § Hittani Kongregáció: Donum vitae kezdetű instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról (1987. február 22.), AAS 80 (1988) 70–102; Magzatvédő Társaság–Szent

- Gellért Egyházi Kiadó, Budapest–Szeged 1990; www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19870222_respect-for-human-life_en.html
- § Hittani Kongregáció: Iura et bona kezdetű nyilatkozat az eutanáziáról (1980. május 5.), AAS 72 (1980) 542–552; www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19800505_euthanasia_en.html
- § Hittani Kongregáció: Nyilatkozat a művi abortuszról (1974. november 18.); AAS 66 (1974) 730–747; www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19741118_declaracion-abortion_en.html
- § II. János Pál: Centesimus annus kezdetű enciklika (1991. május 1.), AAS 83 (1991) 793–867; Szent István Társulat, Budapest 1991; <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10>
- § II. János Pál: Evangelium vitae kezdetű enciklika (1995. március 25.), AAS 87 (1995) 401–522; Szent István Társulat, Budapest 1995.
- § II. János Pál: Redemptor hominis kezdetű enciklika (1979. március 4.), AAS 71 (1979) 257–324; II. János Pál pápa első enciklikája és levelei, Szent István Társulat, Budapest 1980, 3–96.
- § II. János Pál: Sollicitudo rei socialis kezdetű enciklika (1987. december 30.), AAS 80 (1988) 513–586; Szent István Társulat, Budapest 1988; <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10>
- § II. János Pál: Veritatis splendor kezdetű enciklika (1993. augusztus 6.), AAS 85 (1993) 1133–1228; Szent István Társulat, Budapest 1993; <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10>
- § A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, (szerk. Diós István): Budapest 2000, 373–382; <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10>
- § Pápai Életvédő Akadémia: Declaration on the Production and the Scientific and Therapeutic Use of Human Embryonic Stem Cells (August 25th, 2000). Nyilatkozat az emberi embrionális őssejtek előállításáról, valamint tudományos és terápiás felhasználásáról (2000. augusztus 25.), OR 2000. augusztus 25, 6; www.vatican.va/roman_curia/pontifical_academies/acdlife/documents/rc_pa_acdlife_doc_20000824_cellule-staminali_en.html
- § Pápai Életvédő Akadémia: Prospects for Xenotransplantation. Scientific and Ethical Considerations – A xenotranszplantációra vonatkozó kilátások. Tudományos és etikai megfontolások (2001. szeptember 26.), OR 2001. szeptember 26, 9; www.vatican.va/roman_curia/pontifical_academies/acdlife/documents/rc_pa_acdlife_doc_20010926_xenotrapianti_en.html (en = angol, it = olasz).
- § Pápai Életvédő Akadémia: Reflexió a klónozásról (1997. június 24.), OR 1997. június 25, 7; www.vatican.va/roman_curia/pontifical_academies/acdlife/documents/rc_pa_acdlife_doc_30091997_clon_en.html

Szakkönyvek

- § Balázs Pál, *Bioetika*, Veszprém 1995.
- § Gaizler Gy.–Nyéky K.: *Bioetika*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest 2003;
- § Gaizler Gyula, *A bioetika alapkérdései*. Budapest 1997.
- § Gaizler Gyula, *Felelős döntés vagy ítélet-végrehajtás*. Budapest 1992.
- § Gaizler Gyula–Nyéky Kálmán, *Bioetika*, Budapest 2003.
- § Jávor Tibor, *A gyógyítás etikája*. Budapest 2003.
- § Korten, David C., Tökés társaságok világalma, Budapest⁴1996.
- § Kovács József, *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*. 2. jav. kiad. Budapest 1999.
- § Nyíri Tamás, *Alapvető etika*, Budapest 1994.
- § Pintér József, *Gyógyítás és erkölcs*, Budapest 2003.
- § Somfai Béla S.J., *Bioetika. Vázlatok*. Szeged 1995.
- § Susanne, Charles (Szerk.), *Bioetika. Multidiszciplináris megközelítés*, Pécs 1999.
- § Szarka Géza–Gárdai Miklós, *Általános és egészségügyi etika*, Budapest 2003.
- § Széll Kálmán, *Egészségügyi etika*. Pécs 1995.
- § Turgonyi Zoltán, *Etika*. Budapest 2003.
- § Varga Andor, *Élet és erkölcs. Bioetikai kérdések* (Teológiai vázlatok II.), Budapest 1983.

Tanulmányok

- § HOLLÓ László, *Die kultur des Todes in Rumänien. Die moralische Beurteilung der Abtreibungsindikationen*, in: Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Theologia Catholica Latina, LI (1), 2006, 41–54.
- § Holló L., *Az abortuszindikációk megítélése a román törvényhozás és az erkölcsoteológia tükrében*, in: Studia Theologica Transsylvaniensia, 8 (2006), 109-123.
- § Holló L., *Abortusz javallat vagy abortuszkényszer? Az abortuszindikációk erkölcsi megítélése*, in: Keresztény Szó, XII (1), 2001, 17–20.
- § Holló L., *Tudás vagy remény? Feltárhatjuk-e az orvosi ellátás következtében gyógyulásban reménykedő betegek helyzete súlyosságát?* in: Keresztény Szó, X (5), 1999, 29.
- § Holló L., *Hogyan viszonyul a katolikus erkölcsoteológia a génebézészet kutatásaihoz?* in: Keresztény Szó, IX (1), ISSN: 1220-630X, 28–29, 1998.
- § Pármai Zoltán, *Bepillantás a humán (?) technológiákba*. In: <http://www.inco.hu/inco3/innova/cikk1.htm>

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgyat az élővilág etikai kérdéseivel foglalkozó tudományként, az egész élővilággal szemben a tudomány és a technika fejlődése illetve új lehetőségek megjelenése révén keletkezett új kihívások tükrében tárgyaljuk az egyetemi oktatásban általában használt gyakorlat szerint.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az elsajátítandó anyag ismerete	Félévi dolgozat	30 %
	Interaktív jelenlét	Számontartás	20 %
10.5 Szeminárium / Labor	Egy a megadott témák közül szabadon választott téma – interaktivitásra törekvő – PPT vázlattal vetített bemutatása.	A megtartott referátum kiértékelése	30 %
	Interaktív jelenlét	Számontartás	20 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az általános bioetikai alapfogalmak ismerete. • Egy választott szemináriumi téma kidolgozása és bemutatása. • Az értékelési kritériumokban felsoroltakból minimális 45 % megszerzése. 			

Kitöltés dátuma

2014. május 2.

Előadás felelőse

Dr. Holló László

Szeminárium felelőse

Dr. Holló László

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2014. május 5.

Intézetigazgató

Dr. Vik János